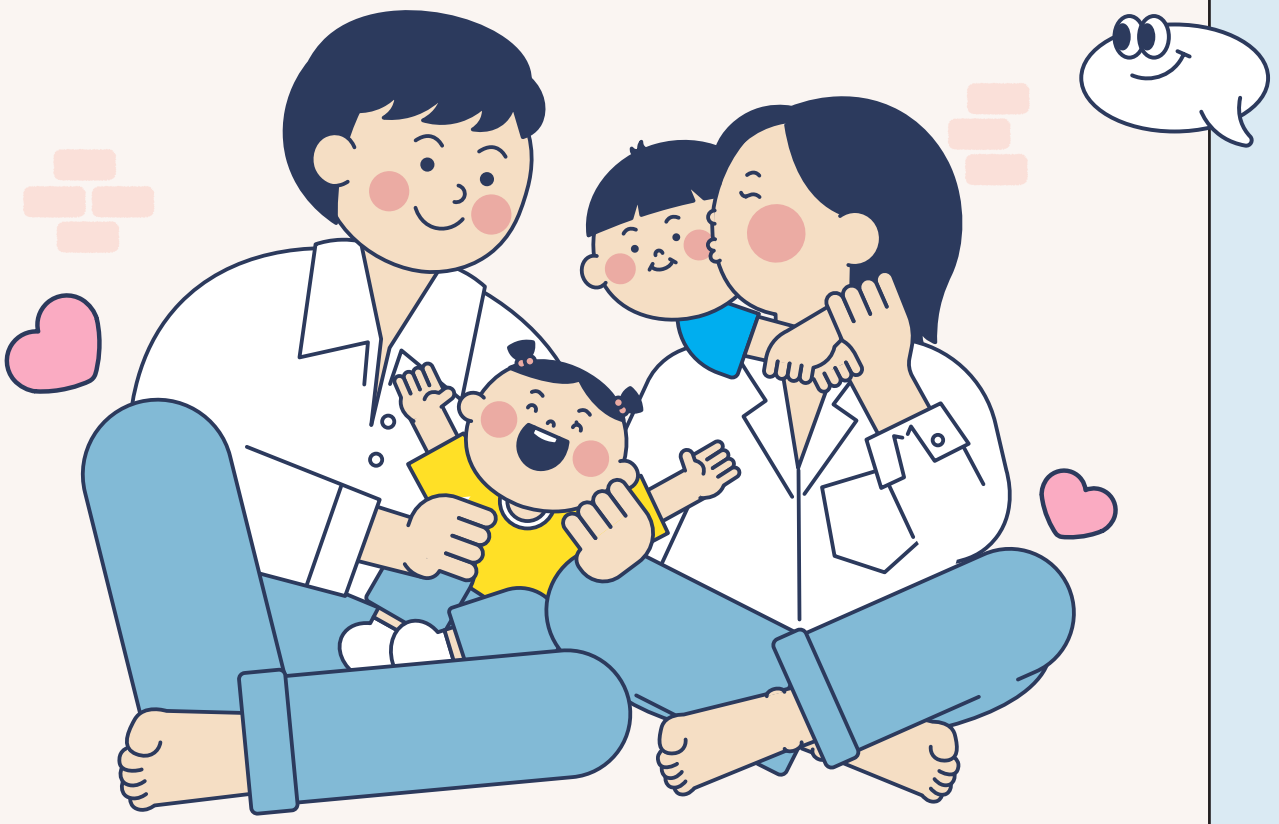
Ijobiy ota-onalik, birgalikda himoya

Koreyada xavfsiz va sog‘lom bolani tarbiyalash: Bolalarga nisbatan zo‘ravonlik haqida xabar berish va yordam bo‘yicha qo‘llanma

Voyaga yetgan chet ellik rezidentlar uchun

Koreyada har bir bola xavfsiz o‘sish huquqiga ega. Ota-onalar va vasiylar farzandlarini himoya qilish hamda tarbiyalashga mas‘uldir. Davlat va mahalliy jamoalar bolalar va oilalarni qo‘llab-quvvatlash uchun turli xizmatlarni taqdim etadi. Ushbu qo‘llanma Koreyada yashovchi ota-onalar va vasiylar foydalanishi mumkin bo‘lgan tizim hamda yordam turlari bilan tanishtiradi.

Ministry of Health and Welfare

NCRC National Center for the Rights of the Child

Koreyada bolalarga nisbatan zo‘ravonlikni tushunish: ta’rifi va turlari

Har bir bola zo‘ravonlik, beparvolik va shafqatsizlikdan xoli holda xavfsiz o‘sish huquqiga ega. Farzand tarbiyasi usullari mamlakat va madaniyatlarga qarab farq qiladi. Koreyada jismoniy jazoga hech qachon yo‘l qo‘yilmaydi va ota-onalar farzandlarini hurmat qilishga hamda ular bilan muloqot qilishga chaqiriladi.

Koreyada «bolalarga nisbatan zo‘ravonlik» nima?

Koreyada bolalarga nisbatan zo‘ravonlik deganda bolaning o‘sishi va rivojlanishiga zarar yetkazadigan yoki jismoniy hamda hissiy shikast keltiradigan har qanday xatti-harakat tushuniladi. Bu me’yor ota-onalar va vasiylarga ham taalluqli.

(Bolalar farovonligi to‘g‘risidagi qonunning 3-moddasi 7-bandi)

Koreyada bolalarga nisbatan zo‘ravonlik deb baholanishi mumkin bo‘lgan xatti-harakatlar

1.Jismoniy zo‘ravonlik

bolaga tasodifan bo‘lmagan holda jarohat yetkazadigan yoki uning jismoniy sog‘lig‘i va rivojlanishiga zarar keltiradigan har qanday xatti-harakat

- Bolani urish yoki tishlash
- Biror buyum yoki kuch ishlatib bolani jismonan qo‘rqitish
- Bolani kuydirish yoxud boshqa yo‘l bilan tan jarohati yetkazish

2.Hissiy zo‘ravonlik

so‘z bilan haqorat qilish, hissiy tahdidlar, qamab qo‘yish yoki asossiz cheklash hamda bolaga nisbatan boshqa shafqatsiz munosabat

- Bolani haqorat qilish yoki qayta-qayta tanqid qilish
- Muayyan bir bolani kamsitish (aka-uka, opa-singil yoki do‘stlar o‘rtasida solishtirish, kamsitish yoxud birini afzal ko‘rish)
- Bolada qo‘rquv yoki tashvish uyg‘otish, masalan, uni oiladagi zo‘ravonlikka guvoh qilish

3.Jinsiy zo‘ravonlik

bolani ishtirok ettirgan har qanday jinsiy xatti-harakat, jumladan bolani behayo xatti-harakatlarga majburlash, bunday harakatlarni uyushtirish va bolani jinsiy ta’qib qilish

- Jinsiy qoniqish maqsadida bolani kuzatish yoki bola oldida yalang‘ochlanish
- Bolaga jinsiy tajovuz qilish yoxud bola bilan jinsiy aloqa hamda unga tenglashtiriladigan harakatlarni amalga oshirish
- Bolani fohishalikka jalb qilish yoxud bola ishtirokidagi fohishalikni uyushtirish

4.Beparvolik

bolani asosiy himoya, parvarish, tibbiy yordam va ta’lim bilan, jumladan oziq-ovqat, kiyim-kechak hamda boshpana bilan ta’minlamaslik yoxud bolani himoyasiz qoldirib, uning hayoti yoki sog‘lig‘ini xavf ostiga qo‘yish

- Bolani asossiz ravishda maktabga yubormaslik yoki ta’lim olishiga to‘sqinlik qilish
- Bolani zarur oziq-ovqat, kiyim-kechak yoki tibbiy yordam bilan ta’minlamaslik
- Bolaning tug‘ilishini ro‘yxatdan o‘tkazmaslik
- Bolani uyda yolg‘iz yoki boshqacha tarzda himoyasiz qoldirish

Bolaning yordamga muhtojligini bildiruvchi belgilar

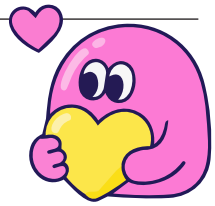
Quyidagilar bolaning yordamga muhtojligidan darak berishi mumkin.

- Izohlash qiyin bo‘lgan jarohatlar yoki bola odatda shikastlanmaydigan joylarda tez-tez uchraydigan jarohatlar
- Odatdan tashqari o‘zini tortadigan yoki tajovuzkor xulq-atvor
- Maktabni tez-tez qoldirish, uydan qochib ketish yoki uyga kech qaytish
- Doimiy ochlik, shaxsiy gigiyenaning yomonligi yoki betob ko‘rinish

Ijobiy ota-onalik: Koreya tavsiya etadigan yondashuv

Koreya hukumati ota-onalar va bolalar bir-birini hurmat qilib, sog‘lom o‘sishi uchun Ijobiy ota-onalikni tavsiya etadi. Ijobiy ota-onalik — bolani mustaqil shaxs sifatida hurmat qiladigan hamda muloqot va o‘zaro tushunishga asoslangan ota-ona bilan bola o‘rtasidagi munosabatlarni shakllantiradigan yondashuv. Ijobiy ota-onalikning quyidagi 129 tamoyili uni amalda qanday qo‘llashni ko‘rsatadi.

Ijobiy ota-onalikni qanday qo‘llash kerak: Ijobiy ota-onalikning 129 tamoyili

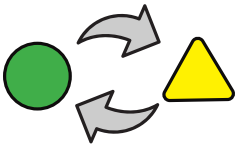
1.Farzandingizni biling

Har bir bolaning tabiati va shaxsiyati o‘ziga xos bo‘lib, u o‘z sur’atida rivojlanadi. Farzandingizni diqqat bilan kuzating.
(Misol) Tortinchoq bolaga ko‘nikish uchun vaqt berish

2. O‘zingizga nazar soling

Ota-ona sifatidagi o‘z xususiyatlaringiz va nimani yaxshilashingiz mumkinligi haqida o‘ylang.
(Misol) Farzandingiz xato qilganda jahlingiz chiqishidan oldin o‘z his-tuyg‘ularingizni kuzatib ko‘rish

3. Nuqtai nazaringizni o‘zgartiring

Farzandingizning siz muammo deb hisoblagan xatti-harakatini haqiqatan ham tuzatish kerakmi, o‘zingizga savol bering.
(Misol) Farzandingizning tez-tez beradigan savollarini qiziquvchanlik deb qabul qilish

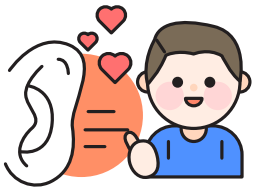
4. Birgalikda o‘sing

Farzandingiz ulg‘aygani sari ota-ona sifatidagi rolingizni o‘zgartiring.
(Misol) Farzandingiz ulg‘aygani sari unga mustaqil tayyorlanish va tanlash uchun ko‘proq imkoniyat berish

5. To‘liq e’tibor bering

Farzandingiz bilan birga bo‘lganingizda faqat unga e’tiboringizni qarating.
(Misol) Farzandingiz bilan suhbatlashayotganda telefoningizni chetga qo‘yish

6. Tinglang va hamdard bo‘ling

Farzandingiz o‘z fikrini bildirganda diqqat bilan tinglang va uning his-tuyg‘ulariga hamdard bo‘ling.
(Misol) Do‘sti bilan janjallashgan bolani oxirigacha tinglash va uning xafaligiga hamdard bo‘lish

7. Izchil bo‘ling

Farzandingiz rozi bo‘ladigan va’da va qoidalarni belgilang hamda ularni izchil qo‘llang.
(Misol) Birgalikda belgilagan uyqu vaqtiga rioya qilish

8. Xatolaringizni tan oling

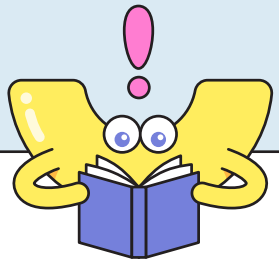
Ota-onalar ham xato qilishini qabul qiling va uzr so‘rang.
(Misol) Agar jahlingizni yo‘qotgan bo‘lsangiz, xatoingizni tan olib, birinchi bo‘lib uzr so‘rash

9. Farzandingizni birgalikda tarbiyalang

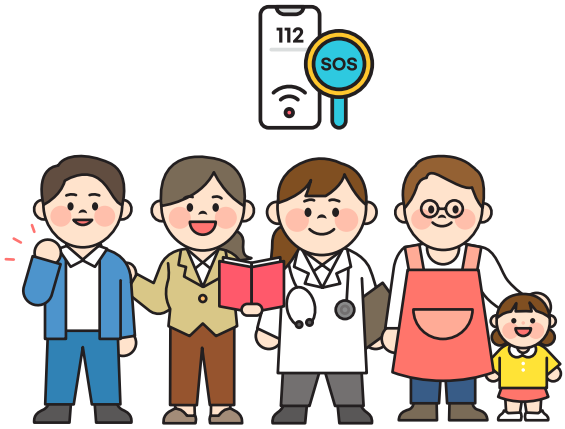
Bolani tarbiyalash faqat ota-onaning zimmasidagi vazifa emas. Zarur bo‘lganda atrofingizdagilardan yoki mutaxassisdan yordam so‘rang.
(Misol) Farzand tarbiyasi qiyinlashganda Bolalarni parvarish qilish yordam markazi kabi mutaxassislardan yordam olish

Koreyada bolalar xavfsizligini kim himoya qiladi?

Koreyada oilalar, maktablar, mahalliy jamoalar va davlat bolalar xavfsizligini birgalikda himoya qiladi.

Bolalar xavfsizligini kuzatib boradigan shaxslar: «xabar berish majburiyati bo‘lgan shaxslar»

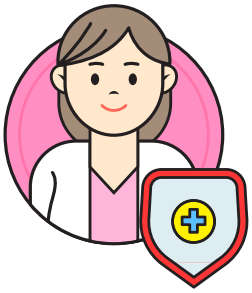

- O‘qituvchilar, kunduzgi parvarish markazi va bolalar bog‘chasi xodimlari, tibbiyot mutaxassislari va boshqalar bolalar bilan tez-tez uchrashib, ularning o‘sishi va sog‘lig‘ini kuzatib boradi.
  Bola xavf ostida bo‘lsa yoki zo‘ravonlikka shubha tug‘ilsa, ular tegishli organlardan (112) yordam so‘rashi mumkin.
- Bu tizim ota-onani jazolash uchun emas, balki bolaning xavfsizligini tekshirish va oilaga zarur yordam berish uchun mavjud.

※ Bolalarga nisbatan zo‘ravonlik uchun jazo to‘g‘risidagi qonunning 10-moddasi 2-bandi. Bu bolalarni himoya qiladigan 27 ta kasb toifasiga taalluqli.

Bolalarni kuzatib boradigan shaxslar uchun himoya: «bolalarga nisbatan zo‘ravonlik haqida xabar bergan shaxslarni himoya qilish»

Koreyada qonun bolalarga nisbatan zo‘ravonlik haqida xabar bergan yoki maslahat so‘ragan har qanday shaxsning shaxsiy ma’lumotlarini himoya qiladi.

Hech kim xabar bergan shaxsning kimligini aniqlashga imkon beradigan ma’lumotlarni yoki kim xabar berganini oshkor qiladigan biror faktni boshqalarga aytishi yoxud oshkor qilishi mumkin emas. Xabar bergani uchun hech kimga nohaq munosabatda bo‘lish mumkin emas. Bu qoidalarni buzgan har qanday shaxs jazolanishi mumkin.

※ Bolalarga nisbatan zo‘ravonlik uchun jazo to‘g‘risidagi qonunning 10-moddasi 3-bandi va 10-2-moddasi

Bolalarga nisbatan zo‘ravonlikka shubha tug‘ilganda nima bo‘ladi?

Koreyaning bolalarni himoya qilish tizimi ota-ona yoki vasiyni jazolash uchun emas, balki bolaning xavfsizligini tekshirish va oila yoki vasiyga zarur yordam berish uchun mavjud.

Bolalarga nisbatan zo‘ravonlikka javob berish tartibi

1. Xabar yoki maslahat qabul qilinadi

Xabarlar va maslahat so‘rovlari 24 soatlik xabar berish liniyasi (112) orqali qabul qilinadi.

2. Xavfsizlikni tekshirish va tergov

Politsiya va bolalarga nisbatan zo‘ravonlik bo‘yicha mutasaddi xodim (bolalarga nisbatan zo‘ravonlik ishlari uchun mas’ul mahalliy hokimiyat xodimi) bolaning xavfsizligini tekshirish va zarur ma’lumotlarni to‘plash uchun birgalikda tashrif buyuradi.

3. Ishni baholash

Tergov natijalari bolaning himoyaga muhtojligini aniqlaydi.

4. Himoya va yordam

- Zarur bo‘lganda bola himoya, tibbiy yordam, maslahat va psixologik terapiya kabi xizmatlarni oladi.
- Oilalar va vasiylar ham maslahat, ta’lim va psixologik terapiya kabi ijtimoiy yordam xizmatlaridan foydalanishi mumkin.

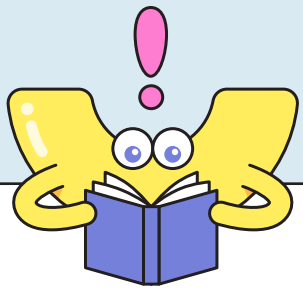

5. Ishni doimiy kuzatib borish

Bola va oila (yoki vasiy) xavfsiz hamda sog‘lom yashashda davom etishi uchun yordam davom ettiriladi.

Bolalarga nisbatan zo‘ravonlik haqida xabar berish tartibi

Farzandingiz xavfsizligidan xavotirda bo‘lsangiz yoki farzand tarbiyasi qiyin kechayotgan bo‘lsa, istalgan vaqtda yordam so‘rashingiz mumkin.

Bola xavfsizligidan xavotirda bo‘lganingizda xabar berish va maslahat

Politsiya 112

bolalarga nisbatan zo‘ravonlik haqida xabar berish va tergov

Sog‘liqni saqlash va farovonlik vazirligi call-markazi 129

bolalarga nisbatan zo‘ravonlik bo‘yicha maslahat; 129 raqamiga qo‘ng‘iroq qilib, 6 tugmasini bosing

Si/Gun/Gu (shahar, tuman yoki nohiya) hokimligi

bolalarga nisbatan zo‘ravonlik haqidagi xabarlarni qabul qilish va maslahat;
bolalarga nisbatan zo‘ravonlik bo‘yicha tergov hamda himoya yordami

Bolalarni himoya qilish agentligi

zo‘ravonlik qurboni bo‘lgan bolalar va ularning oilalari uchun himoya hamda maslahat yordami

Nogironligi bo‘lgan shaxslar huquqlarini himoya qilish agentligi 1644-8295

zo‘ravonlikka uchragan nogironligi bo‘lgan bolalar uchun maslahat, tergov va himoya yordami

Danuri call-markazi 1577-1366

zo‘ravonlik va oiladagi zo‘ravonlik holatlarida ko‘pmadaniyatli oilalar uchun maslahat,
tarjima hamda himoya yordami

※ Bola yoki zo‘ravonlikda gumon qilinayotgan shaxs haqida aniq ma’lumotga ega bo‘lmasangiz ham xabar berishingiz mumkin.

Tegishli tashkilotlar haqida ma’lumot

Ota-onalar va oilalar uchun yordam tashkilotlari

1 Onlayn yordam tashkilotlari

Bola huquqlari milliy markazi
(National Center for the Rights of the Child) (02-6454-8500, www.ncrc.or.kr)
bolalar farovonligi dasturlarini yaxlit amalga oshirish va siyosatni ishlab chiqishni qo‘llab-quvvatlash

Ay Sarang (i-Sarang) (www.childcare.go.kr)
homiladorlik, tug‘ish, bola parvarishi va kunduzgi parvarish markazi yoki bolalar bog‘chasiga yozilish haqida ma’lumot, shuningdek mutaxassis maslahati xizmatlari

Yaxshi ota-onalar, baxtli bolalar
(Good Parents, Happy Children) (www.mogef.go.kr/kps/main.do)
ota-onalar uchun ta’lim ma’ruzalari, yosh bo‘yicha farzand tarbiyasi ma’lumotlari va tarbiya resurslari

Ota-onalar On Nuri (Parents On Nuri) (www.parents.go.kr)
bolalar ta’limiga oid kontent, jumladan mustaqil o‘qish, kasb va o‘qishga kirish, ijodkorlik hamda ma’naviy tarbiya

Bokjiro (www.bokjiro.go.kr)
hayot bosqichlari bo‘yicha ijtimoiy yordam dasturlari haqida ma’lumot va xizmatlarga ariza berish

Sog‘liqni saqlash va farovonlik maslahat markazi
(Health and Welfare Counseling Center) (129, www.129.go.kr)
favqulodda ijtimoiy yordam, ruhiy sog‘liq va bolalarga nisbatan zo‘ravonlik bo‘yicha inqirozga javob berish xizmatlari haqida maslahat va yo‘l-yo‘riq

2 Oflayn yordam tashkilotlari

Bolalarni parvarish qilish markaziy yordam markazi
(Central Support Center for Childcare) (1577-0756, https://central.childcare.go.kr)
ota-onalar ta’limi va maslahati, o‘yinchoq va kitob ijaraga berish, o‘yin xonalari kabi tarbiya xizmatlari

Oila markazi (Family Center) (1577-9337, www.familynet.or.kr)
oila ta’limi va maslahati, oila salohiyatini oshirish, oilaviy parvarishni baham ko‘rish, birgalikdagi tarbiya markazlari hamda bola parvarishini qo‘llab-quvvatlash xizmatlari kabi parvarish dasturlari

Ko‘pmadaniyatli oilalarni qo‘llab-quvvatlash portali Danuri
(Multicultural Family Support Portal Danuri) (1577-1366, www.liveinkorea.kr)
ko‘pmadaniyatli oilalar uchun maslahat va yordam dasturlari bo‘yicha yo‘l-yo‘riq

Va nihoyat, Koreyada farzand tarbiyalayotgan ota-onalarga

Koreya bolalarning xavfsizligi va huquqlarini birinchi o‘ringa qo‘yadi hamda ota-onalar va oilalar farzandlarini yaxshi tarbiyalashi uchun turli yordam xizmatlarini taqdim etadi.
Farzandingiz xavfsizligidan xavotirda bo‘lsangiz yoki farzand tarbiyasi qiyin kechayotgan bo‘lsa, istalgan vaqtda yordam so‘rang. Koreya farzandingiz va oilangiz sog‘lom hamda xavfsiz o‘sishiga ko‘maklashish uchun siz bilan birga harakat qiladi.